BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
16 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 144 Luni 29 Mai 1939
16 Pagini

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Populația României

După datele statistice, România are astăzi o populație de peste 20 milioane de locuitori.

Reamintim că Franța, în epoca domniei lui Ludovic al XIV-lea — fiind atunci cea mai populată țară din Europa — a avut 28 milioane de locuitori; iar, Rusia, în epoca lui Petru cel Mare, cu suprafața cea mai întinsă, în raport cu celelalte state din vechiul continent, a avut numai 14 milioane de locuitori. Dacă ținem seamă de variațiunile ce le prezintă evoluția populațiunii țărilor europene, în epoca modernă, — unele din ele prezentând scăderi din cauza fenomenului denatalității —; iar altele prezentând sporuri mai mari, România face parte din categoria țărilor cu populația în creștere normală.

Nu atât condițiile traiului și cele sanitare ale populației sale rurale explică această creștere normală, cât vigoarea rasei și caracteristica sa prolifică.

Cu toată absența unor date statistice precise, privitoare la populație, țările române din trecut — căci recensământul după metodele științifice este recent — cifrele aproximative dela 1837 incoace asupra numărului locuitorilor din teritoriile ce formează astăzi regatul României Mari, dovedesc, cu toate erorile ce le cuprind, creșterea normală a populației și în deosebi constanta majoritate covârșitoare a Românilor.

In ajunul războiului mondial populația României a fost de 7 și jum. milioane de locuitori.

In celelalte teritorii, Transilvania, Banatul, Bucovina și Basarabia, ce au fost sub dominațiunile austro-ungară și rusă, cu toate erorile și falsurile săvârșite în statisticile întocmite după efectuarea recensămintelor, numărul Românilor a covârșit totdeauna pe cel al grupurilor minoritare și creșterea lor a fost normală.

Insuși Buletinul oficial statistic al Austriei din 31 Dec. 1910 a constatat valoarea foarte „relativă" a recensămintelor maghiare. Notăm că după austriacul Carl von Czsering, numărul Românilor din Transilvania a fost în 1856 de 2.463.735 și după dr. Ficker, directorul statisticei administrative din Viena, numărul lor a fost, în 1869, de 2.895.700.

Totuși, recensămintele maghiare au înregistrat în 1880 numai 2.405.085 români; în 1890, 2.591.905; în 1900, 2.785.265; iar în 1910 2.949.032.

Astăzi, din cele peste 20 milioane locuitori ai României Mari, peste 15 milioane sunt români de origină. Se impune însă facerea unui nou recensământ pe baze științifice, după originea etnică a locuitorilor și prin repartizarea exactă pe neamuri, spre a înlătura erorile din trecut.

Olteancă

de I. Panteli Stanciu
(Expoziția sala „Universul").

Ultima fază a negocierilor anglo-franco-sovietice

Inițiativa britanică de a organiza apărarea păcii printr'un sistem de garanții de asistență ce urmează să fie dată victimei unei eventuale agresiuni, a fost izvorul firesc al unor active negocieri diplomatice.

Inițiativa britanică a considerat Europa răsăriteană ca cea mai direct amenințată de primejdia unor agresiuni și, prin consecință, garanțiile ei de asistență, unele mutuale altele unilaterale, s'au îndreptat în această direcțiune.

Dar această nouă politică europeană a Marei Britanii, care în ultimă analiză și în spiritul britanic este, sub o altă formă, continuarea politicii pentru asigurarea păcii concepută la Muenchen, nu putea rămâne izolată. Marea Britanie nu putea să apară ca jandarmul Europei luându-și singură răspunderea și obligațiile ce decurg din ea, pentru garantarea păcii europene. Neizbutind pe calea unei colaborări mai largi, așa cum părea că se hotărîse la München, acțiunea diplomatică britanică a căutat să stabilească un nou sistem de acorduri, cu caracter regional, pentru garantarea păcii cu deosebire în punctele cele mai amenințate ale Europei.

Acordul cu Franța în această privință era asigurat. El exista și a fost, în ultimul timp și cu prilejul atâtor evenimente, verificat și confirmat. Franța s'a asociat deci imediat la garanțiile britanice, declarându-se complect solidară în această acțiune inspirată de aceleași principii de politică internațională și urmărind aceleași scopuri de securitate și pace.

Acordul cu Turcia care, după cum s'a arătat, nu contrazice cu nimic pactul Înțelegerei balcanice nici în litera lui nici în fondul lui, a fost a doua etapă a organizării cadrului în care să poată funcționa politica de garanții inaugurată de Marea Britanie.

Rămânea, pentru complectarea acestui nou sistem de securitate europeană, să intre în el și Rusia Sovietică, marea putere din răsăritul Europei.

Prin această complectare s'ar fixa cele două laturi paralele ale acestui nou sistem de securitate europeană și cari, după cum a declarat ieri în Camera Comunelor sir John Simon, nu înseamnă încercuirea vreunei puteri sau coaliții de puteri oarecare, fiindcă nu se urmărește de cât apărarea împotriva unei agresiuni neprovocate așa că nimeni nu are a se teme dacă nu nutrește gânduri agresive. Este în acelaș timp un sistem de securitate „erga omnes" fiindcă e îndreptat împotriva oricărui agresor și „erga nullos" fiindcă dacă nu există agresor nu funcționează nici paralelismul diplomatic și militar al sistemului.

Acest caracter a fost cu intenție urmărit de Anglia și Franța fiindcă el nu exclude ideea de colaborare europeană mai largă neînchizând ușa nici unei alte asocieri.

(Continuare in pag. 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

Anglia și situația din Europa

de AUGUR

Londra, Mai

Spre a explica punctul de vedere englez despre situația din Europa, să facem puțină cronologie. Supunem cititorilor noștri următoarele date:

13 Martie 1938, d. Hitler cucerește Austria.

30 Sept. 1938, anexarea sudeților.

15 Martie 1939, separatismul slovac.

16 Martie 1939, ocuparea Cehiei.

22 Martie 1939, ocuparea Memelului.

31 Martie 1939, garanția dată de Anglia și Franța, Poloniei.

13 Aprilie 1939, garanția dată de Anglia și Franța, României și Greciei.

27 Aprilie 1939, Camera Comunelor aprobă serviciul militar obligator.

22 Mai 1939, tratat militar italo-german.

Mai 1939, alianța militară între puterile înțelegerii anglo-franceze și Rusia.

Dacă considerăm această tabelă cronologică, pe care am împărțit-o în trei părți, ca s'o facem mai ușor de înțeles, vedem anumite lucruri destul de curioase. Prima perioadă, adică până la Memel inclusiv, cuprinde numai succese pentru Germania.

Marea Britanie nu face decât să tacă. Partea a doua, care se sfârșește prin acceptarea principiului serviciului militar obligator în Anglia, fac de astă dată pe germani să tacă. In adevăr, chestiunea Memelului n'are urmare imediată. Alipirea Danzigului de Reich, alipire așteptată din zi în zi, nu se produce. Marea Britanie nu mai tace ca în perioada precedentă.

Azi am intrat în perioada a treia. Germania și Italia, ca să reacționeze împotriva ascendentului pe care tinde să-l ia politica înțelegerii anglo-franceze, încheie la rândul lor o alianță militară. Bineînțeles, un asemenea acord nu reprezintă decât strângerea unui aranjament de cooperare militară, care exista cel puțin din primăvara anului trecut și care are dezavantajul de a desvălui lumii întregi că există o spărtură în pactul tripartit dintre Germania, Japonia și Italia. Căci guvernul dela Tokio amână și respinge ideea unei alianțe irevocabile și obligatorii.

Riposta Berlinului este deci slabă. De altfel, ea este depășită de

(Continuare in pag. 2-a)

DELA DANZIG LA GDYNIA

de AL. GREGORIAN

Gdynia, 18 Mai

Am pornit dela Danzig spre Gdynia.

O după amiază melancolică și gravă ca o elegie. Dinspre mare bate un vânt rece cu miros de sare și de heringi, și plouă. Zările sunt îngropate în ceață. Cerul e jos, cenușiu, tulbure. Un vuet uniform, stins, ca un ecou de orgi depărtate, stărue enervant în timpane. Baltica e agitată. Apele ei cocolite le vedem tălăzuindu-se neîncetat și mușcând țărmul nisipos dela vărsarea Vistulei, retrăgându-se în larg și repezindu-se din nou, furioase și spumegânde asupra coastei. Dușmănia dintre apă și pământ în Nordul acesta nefericit e tot așa de adâncă și de ireductibilă ca și ura dintre rasele locului. Natura și omul se luptă odată unul contra celuilalt disputându-și supremația cosmică și se mai deslănțue a doua oară cu o pasiune distrugătoare, sălbatică, infinită, fiecare împotriva sa însăși.

Danzigul a rămas la Sud, la poalele colinei păduroase. Abia i se mai vede, prin ceață, turnul uriaș al Santei Maria și Vistula pare o rigă de nichel întinsă din porțile lui până în pragul mării. Se zărește Oliva cu casele ei patriarhale pitite sub ghirlânzi de verdeață și într'un sfert de oră suntem la Zoppot, celebra stațiune balneară a Nordului. Plaja e albă de spumă. Marea e vânătă ca pretutindeni aici, dar depărtările îi sunt tivite cu un volan de lumină fosforică, înfățișând un spectacol de o frumusețe copleșitoare.

Bariera Zoppot-ului e și hotar de țară. Vameșii Orașului Liber, îmbrăcați în aceleași uniforme verzi ca și cei ai Reichului și purtând insigne național-socialiste pe piept, ne cer pașapoartele și ne invită să lăsăm gulzii — banii Danzigului — la vamă cu dreptul de a-i ridica la înapoiere. La zece pași, postul grănicerilor poloni. Fluturăm hârtiile, fiindcă suntem însoțiți — mister Forrest dela „News Chronicle", mister Williams dela un jurnal din Boston și cu mine — de secretarul consulatului general al Poloniei la Danzig și intrăm în coridorul Pomeraniei.

Mergem chiar pe litoralul Balticei. Vântul se întețește și ploaia devine mai violentă, iar frigul mai pătrunzător. E și natural. Dincolo de baia circulară a Zoppot-ului trec curenții reci care coboară din golful Botnic și de pe coastele friguroase ale Finlandei spre Marea Nordului și spre Atlantic.

In stânga se deschide o panoramă neașteptată: un oraș mare, alb, cu case gigantice în stil american, cu străzi largi, cu furnale dese, străbătut în toate direcțiile de canale, înconjurat de centuri de comunicație, cutreerat de muncitori, de marinari, de soldați, de femei, păzit de un cordon de distrugătoare ancorate în larg, plin de viață și vesel: Gdynia. Nu ne putem stăpâni exclamațiile admirative în fața acestei opere uriașe ieșită din mâna și din voința omului.

Aici a fost până în 1924 un sat oarecare de pescari pomerani, vreo sută și ceva de familii nevoiașe care trăiau din pescuitul heringilor și din mila vânturilor. Nimeni nu se gândise până atunci că în locurile acestea neregulate, pline de râpe și de văi, ar putea să se ridice cândva un port, un mare port european. Trebuiau capitaluri enorme, studii, timp, energie, certitudini politice curaj.

Polonia avea într'adevăr mari interese la mare. Desvoltarea ei economică și nevoia de a importa și exporta mărfuri de primă necesitate pe deoparte și motive de apărare națională pe de altă parte i-au impus din prima clipă a reînvierii sale să-și deschidă oricum drum la Baltica. La inceput ea a crezut că acest drum va putea trece prin Danzig. Realită-

(Continuare in pag. 2-a)

ACADEMIA ROMANA A COMEMORAT VINERI, IN ȘEDINȚA SOLEMNA, 100 DE ANI DELA NAȘTEREA PRIMULUI REGE AL ROMANIEI

CUVANTAREA M. S. REGELUI CAROL AL II-lea

Vineri după amiază, la ora 3, a fost ședința solemnă a Academiei Române, pentru comemorarea a 100 de ani dela nașterea Regelui Carol I.

Ședința a fost prezidată de M. S. Regele, prezenți fiind Măria Sa Mihai Mare Voevod de Alba Iulia, președintele consiliului de miniștri, mareșalul Palatului membrii guvernului și membrii Academiei.

După cuvântarea solemnă a d-lui C. Rădulescu-Motru, președintele Academiei Române, pe care o publicăm în altă parte a ziarului, M. S. Regele a rostit următoarea cuvântare:

Domnilor,

In acest an comemorativ, în care toată suflarea românească, serbează cu adâncă evlavie o sută de ani dela nașterea primului Rege al României, această ședință solemnă a Academiei Române, are un tâlc deosebit.

Viața Academiei nu este ea oare strâns legată de domnia Regelui Carol I?

Renăscută în forma Societății Academice Române odată cu suirea Sa pe Scaunul Domnesc, fiecare fapt însemnat al acestei domnii, a însemnat un spor de prestigiu și o întărire a celui mai înalt așezământ de cultură națională.

Sărbătorirea acestui centenar de către Cenaclul Academic, era o elementară datorie a ei; dar știu prea bine că ședința de astăzi nu este izvorîtă din acest simț al datoriei, ci dintr'un avânt al inimei fiecărui dintre Domniile Voastre, către acela care v'a purtat atâta grije și care credea cu atâta tărie în înalta menire a Academiei Române.

Aci nu este locul ca în această clipă să amintesc însușirile de om politic și de general ale acestui mare Suveran, cu toate că la acest bărbat, politica era însușirea de căpetenie, totuși interesul ce-l arăta culturei era o ramură a înaltelor Sale griji pentru propășirea Statului.

Grija culturală, dar și grija politică.

„muncă conștiincioasă și cu„getări serioase sunt singure „în stare a da unui Stat pu„tere și viață".

Din nou în 1890, când vi-

M. S. Regele rostindu-și cuvântarea

Carol I a crezut ferm că în calea înălțătoare a desvoltării României, opera culturală a Academiei avea un loc de frunte, căci iată cum se rostește în 1870 către ea:

— „Chemați a fi păzitorii „tezaurelor intelectuale ale „României, sunteți meniți a „desvolta, departe de agita„țiunile febrile ale unor aspi„rațiuni necoapte, adevărate„le forțe ale națiunei și a răs„pândi în popor, prin exem„plul ce-l dați, convicțiunea „că în timpurile moderne o „ținitor plin de râvnă și în„focat al limbei si al literatu„rei românești pe care am „îmbrățișat-o cu atâta stator„nicie și dragoste din ziua „când numele Meu a fost în„scris în fruntea Academiei.

„Această onoare o pot răs„plăti numai prin o voință „hotărîtă de a face ce este „în puterea Mea, ocrotind și„nțele și împodobind istoria „națională prin fapte vredni„ce ale neamului românesc".

Din aceste vorbe reese și mai lămurit felul în care vedea menirea de frunte a Academiei în întregul organizării Regatului.

El a crezut în Academia Română, a crezut hotărît în rolul ei, în desvoltarea politică a Țării, lucru pe care-l afirma din nou cu prilejul jubileului de 25 ani al Academiei Române.

— „Renumele Academiei „noastre, încă tânără..... tre„bue să aibe un răsunet de„parte peste hotarele Țării „spre a atrage în Capitala „României bărbații însemnați, „cari să se încredințeze că „vechile Principate Dunărene „s'au transformat în un cen„tru de civilizațiune și de pro„pășire și au devenit prin vi„teția armatei, ce a uimit lu„mea, prin avântul său și tă„ria sa, — un Stat puternic și „neatârnat, stabilit pe temelii „așa de tari, încât nici o sgu„duire nu-l mai poate sdrun„cina".

Iată, după cum am zis, concepția politică care a avut-o Regele Carol I în rostul Academiei.

Dar acest rol al ei nu se mărginea pentru El numai la o politică culturală, ci avea unul hotărît de politică națională.

Ne împreună cu scumpul Meu Părinte în mijlocul Domniilor Voastre, spune, răspunzând întâmpinării lui Mihail Kogălniceanu:

— „Având acum pe Moște„nitorul Meu lângă Mine, voiu „deștepta și voiu încălzi ne„conținut în inima Sa simță„mântul datoriei către Țară „și al iubirei de patrie, pen„tru ca la timpul Său să poa„tă ocupa cu vrednicie locul „înalt, de unde e chemat să „fie un apărător convins al „instituțiunilor Țării, un spri„

(Continuare in pag. 3-a)

În corpul ziarului:

Noua lege a învățământului primar și normal

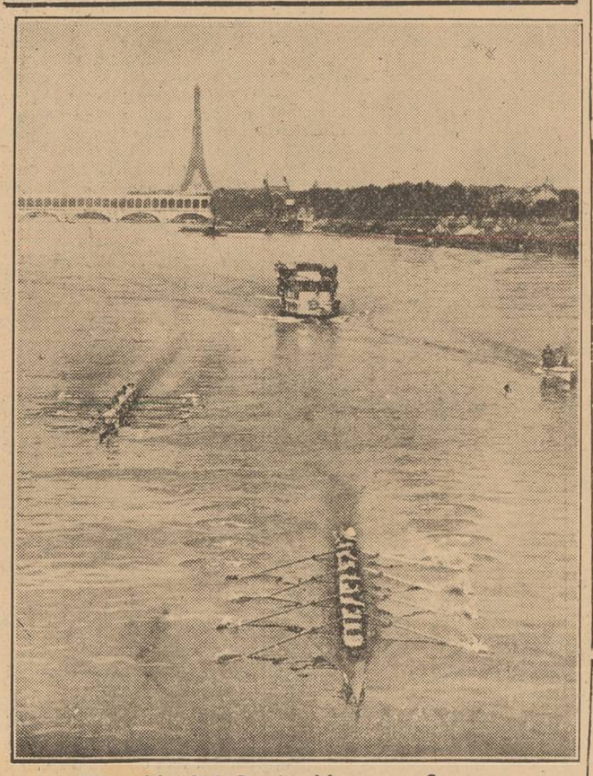

Matchul Rowing-Marna pe Sena

In cursul sărbătorirei victoriei spaniole la Madrid, a fost o recepție la Escurial. In centru generalul Franco se întreține cu mareșalul Pétain, ambasadorul Franței